

Poloha navrhovaného náučného chodníka „Pávičie“ vo vzťahu k chráneným územiám, ochrana životného prostredia (prírody a krajiny).

Náučný chodník „Pávičie“ je navrhovaný v Trenčianskom kraji, okrese Myjava v dĺžke cca 43 km. Vzhľadom na charakter líniovej stavby, zasahuje do viacerých katastrálnych území. Ide o zastavané územia a katastre obcí Podkylavá, Košariská, Priepasné, Jablonka, Hrašné, Kostolné, Vaďovce, Višňové, Čachtice, Krajné a Hrachovište. Obce Višňové, Krajné a Hrachovište sú v tejto etape návrhu skôr riešené len ako dopravné spojnice, bez výraznejšieho začlenenia do „systému atraktivít“ navrhovaného náučného chodníka. V ďalšej etape rozvoja tohto chodníka navrhujeme ich komplexnejšie začlenenie, čo si bude vyžadovať záujem a aktivitu zo strany jednotlivých starostov a samospráv spomínaných obcí. Trasa náučného chodníka je lokalizovaná cez katastrálne územia vyššie spomenutých obcí a ich kopianíc, na územiach s poľnohospodárskym, pastvinovým a lesným využitím krajiny.

Časť navrhovanej trasy náučného chodníka, severovýchodne, v obci Višňové vstupuje do CHKO Malé Karpaty (zriadená Vyhláškou MK SSR č. 64/1976 Zb. v znení Zákona NR SR č. 287/1994 Z.z., novelizované Vyhláškou MŽP SR č. 138/2001 Z.z.) časti Čachtické Karpaty kde platí II. stupeň ochrany. Ďalej pokračuje na Čachtický hradný vrch ktorý je NPR Čachtický hradný vrch (zriadený Vyhláškou MŽP SR č. 83/1993 Z. z. z 23.3.1993 - ú. od 1.5.1993, 4. stupeň o.: vyhláška KÚŽP v Trenčíne č. 2/2004 z 1.10.2004 - ú. od 1.11.2004) a platí v nej IV. stupeň ochrany.

V identickom území s vyššie spomenutým je náučný chodník súčasťou sústavy chránených území NATURA 2000, ktorú tvoria dva typy území, v tomto prípade Chránené vtáčie územie Malé Karpaty (podľa Vyhlášky MŽP SR č. 216/2005 Z.z.) a Územie európskeho významu SKUEV0103 Čachtické Karpaty (podľa Rozhodnutia Komisie 2008/218/ES z 25.1.2008, ktorým sa podľa smernice Rady 92/43/EHS prijíma prvý aktualizovaný zoznam lokalít európskeho významu v alpskom biogeografickom regióne).

Návrh uvažuje s realizáciou náučného chodníka určeného pre peších návštevníkov prípadne s cyklistickým využitím na už existujúcich komunikáciách spevneného alebo nespevneného charakteru. Ide väčšinou o turisticky značené trasy, cyklotrasy a v niektorých úsekoch cesty pre motorové vozidlá.

Súčasťou náučného chodníka bude rozmiestnenie typizovaných informačných tabúl (ide o typizáciu len v rámci navrhovaného náučného chodníka „Pávičie“). Ich konštrukčné a dizajnové riešenie, v podrobnosti architektonickej štúdie (ako aj ostatných prvkov drobnej architektúry) je predmetom grafickej časti tejto dokumentácie. Informačné tabule budú poskytovať návštevníkom mikroregiónu Čachtice-kopianice ucelený prehľad o jednotlivých obciach a ich blízkeho okolia so zameraním na prírodné, historické, kultúrne, športové, gastronomické a iné atraktivity. Umiestnenie tabúl je z dôvodu väčšej prehľadnosti navrhované v centrálnych častiach zastavaných území obcí popríklad v ich katastrálnych územiach ako aj v okolí navrhovaných a existujúcich atraktivít, ktorých identifikácia, či návrh je predmetom riešenia tejto dokumentácie..

Okrem informačných tabúl, sú pre náučný chodník navrhované tzv. odpočívacie miesta, alebo „odpočívacie body“, ktoré pozostávajú z altánku, lavičiek, stolov, kresiel, odpadkového koša a ohniska s rozmiestnením sedacích prvkov . Vzhľad týchto drobných architektonických prvkov je taktiež typizovaný (ide o typizáciu len v rámci navrhovaného náučného chodníka „Pávičie“) Tieto prvky svojou funkčnosťou a nevšedným vzhľadom prispievajú k rozvoju regiónu v estetickom súlade s okolitou krajinou. Na stavebnú realizáciu odpočívacích bodov s drobnými architektonickými prvkami sú vyčlenené stavebné pozemky s plochou 10 alebo 20 m² na miestach s ornou pôdou, pastvinami a trvalým trávnatým porastom tzn. na týchto pozemkoch nie je potrebný výrub vegetácie stromového alebo krovitého charakteru. Kompozičné rozmiestnenie drobných architektonických prvkov v rámci riešenia týchto „bodov“ je pre každú lokalitu rozdielne (ich podrobnejšie varianty sú riešené v grafickej časti tejto štúdie).

Odstránením vrchnej vrstvy ornej pôdy, pastvín alebo trvalého trávnatého porastu a následnou výstavbou týchto odpočívacích bodov môže dôjsť k preniknutiu invázných druhov rastlín na záujmové územia. Na zamedzenie takéhoto prieniku je potrebná kontrola tejto lokality a v prípade pozitívneho nálezu invázných rastlín ich následné mechanické alebo chemické odstránenie (podľa prílohy č. 2 k Vyhláske MŽP SR č. 24/2003 Z.z.).

Realizáciou náučného chodníka Pávičie sa nepredpokladá výrazné negatívne ovplyvnenie okolitej krajiny. Počas výstavby a umiestňovania altánkov a drobných architektonických prvkov môže dôjsť k dočasným negatívnym vplyvom na okolité zložky životného prostredia z dopravy, samotnej výstavby a rozmiestnenia. Tieto vplyvy však budú minimálne vzhľadom na jednoduchosť stavby a tým mieru ovplyvnenia v krátkom časovom úseku.

Realizáciou náučného chodníka sa z dôvodu využívania už existujúcich spevnených a nespevnených komunikácií a z dôvodu predpokladanej primeranej návštevnosti vplyvom ktorej nedôjde k výrazným zásahom do okolitej krajiny, negatívne ovplyvnenia predpokladajú v minimálnej miere. Budúcich návštevníkov je vzhľadom na zníženie miery negatívneho ovplyvnenia okolitej krajiny ale aj vzhľadom k ich príjemnému zážitku vhodné oboznámiť o parametroch náučného chodníka, o možnosti skrátenej si dĺžky trasy v uvedených lokalitách, o vyhradených miestach s odpočívadlami, kde sú umiestnené aj ohniská na prípadné občerstvenie a smetné koše na odpady a ďalšie. Toto oboznámenie by bolo vhodné umiestniť už pri nástupe na náučný chodník (v kontakte na „nástupový a výstupný“ bod navrhovaného náučného chodníka „Pávičie“).

Zvlášť veľký dôraz sa kladie na časť trasy náučného chodníka, na územia so zvýšeným stupňom ochrany, v tomto prípade II. stupňom ochrany (CHKO Malé Karpaty) a IV. stupňom ochrany (NPR Čachtický hradný vrch) v ktorých sú zahrnuté aj chránené územia sústavy NATURA 2000, a to Chránené vtáčie územie Malé Karpaty a Územie európskeho významu SKUEV0103 Čachtické Karpaty. Na týchto územiach je nutné dodržiavať ustanovenia podľa § 13 ods. 1 a §15 ods.1 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ustanovenia uvedené v smernici Rady Európskych spoločenstiev č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov a v smernici Rady Európskych spoločenstiev č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín. Všetky vyššie spomenuté regulatívy a ustanovenia je vhodné umiestniť na jednu z informačných tabúl tesne pred vstupom na územia (v kontakte na „nástupový a výstupný“ bod navrhovaného náučného chodníka

„Pávičie“) s vyšším stupňom ochrany aby boli návštevníci priamo na mieste informovaní o daných obmedzeniach.

Pri budúcom uvažovaní náučného chodníka ako cyklotrasy je potrebné parametre chodníka zmeniť, aby splňal všetky technické a bezpečnostné prvky potrebné pre schválenie a trasu následne cykloturisticky vyznačiť podľa jednotného značenia pre Slovensku republiku (STN 018028). V prípade, že by sa časť trasy cca 80% využívala ako cyklotrasa, doporučujeme používať horské bicykle, nakoľko časť trasy je navrhovaná na nespevnených komunikáciach, ktoré by boli pre cestné bicykle často (najmä v jarých a jesenných mesiacoch) neprejazdné. Práve možnosť spoznávania prírodnej krajiny prostredníctvom jazdy na horskom bicykli po nespevnenej „lesnej“ komunikácii považujeme za jednu z priorít navrhovaného náučného chodníka.

Potreba spracovania návrhu „Náučného chodníka Pávičie“ je vyvolaná záujmom o rozvoj Myjavského regiónu, konkrétne mikroregiónu Čachtice-kopanice. Náučný chodník bude určený širokej verejnosti na detailnejšie oboznámenie sa s prírodnými, historickými, kultúrnymi, športovými, gastronomickými a inými atraktivitami tejto oblasti.

Podľa zákona č.543/2002 Z.z. ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov na území, na ktorom platí druhý a vyšší stupeň ochrany sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody, v tomto prípade krajského úradu životného prostredia podľa §13 písm. g) na umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia za hranicami zastavaného územia a písm. i) na budovanie a vyznačenie turistického chodníka, náučného chodníka, bežeckej trasy, lyžiarskej trasy (v našom prípade s touto trasou neuvažujeme), cyklotrasy alebo mototrasy (v našom prípade s touto trasou neuvažujeme),.

V náväznosti na prírodné pomery, informácií ohľadom typických predstaviteľov rastlínstva a živočíšstva tohto regiónu, chránené druhy a zaujatie stanoviska k navrhovanému náučnému chodníku by bolo pred realizáciou chodníka vhodné osloviť odborníkov z daných oblastí, pracovníkov Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky z dôvodu podávania vedecky podložených a aktuálnych údajov umiestnených na informačných tabuliach. Rovnako by bolo vhodné uvažovať aj v prípade historických a kultúrnych atraktivít tejto oblasti.

Rovnako by bolo vhodné ešte pred realizáciou náučného chodníka zvoliť si osobu, ktorá bude dohliadať a zodpovedať za prevádzku a údržbu tohto chodníka a v prípade napr. zníženia bezpečnosti alebo priechodnosti trasy, narušenia informačných tabúl alebo drobných architektonických prvkov alebo iných, ohlásiť dané skutočnosti a uviesť prevádzku náučného chodníka do pôvodného stavu.